

Sygn. akt V U 1294/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: star. sekr. sądowy Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku H. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania H. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 30 października 2015 r.

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 30 października 2015 r. znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy H. P. prawo do emerytury od dnia 07 listopada 2015 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Sygn. akt V U 1294/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych decyzją z dnia 30 października 2015r. odmówił H. P. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu organ rentowy podał, że zgodnie z treścią art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004r., nr 39, poz. 353 ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 tej ustawy, jeżeli w dniu wejścia ustawy czyli w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

Przy czym wskazał, iż art. 184 ust. 2 ww. ustawy emerytury stanowi, że emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego (lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu Państwa).

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki nabycia prawa do emerytury ustala się natomiast - na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia – pracownik (mężczyzna), który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, uzyskuje prawo do emerytury jeżeli ukończył 60 lat, ma 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy wskazał, że wnioskodawca nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż nie uwzględniono mu do pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w (...) G. Zakład(...) T. - (...) od 1 lipca 1983r. do 30 listopada 1986r. i (...) G. od 1 grudnia 1986r. do 31 grudnia 1998r. – ze względu na nieprawidłowości w dokumentach potwierdzających wykonywanie pracy w szczególnych warunkach i rozbieżności w nazewnictwie zajmowanych stanowisk pracy.

Odwołanie od tej złożył wnioskodawca H. P. wnosząc o jej zmianę przez przyznanie mu prawa do emerytury.

Na uzasadnienie swojego stanowiska podał, że spełnił warunek przepracowania 15 lat w warunkach szczególnych. Wskazywał, iż wykonywał pracę w szczególnych warunkach w okresie:

- od 2 stycznia 1980r. do 30 czerwca 1983r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L. – jako maszynista spycharki gąsienicowej

- od 1 lipca 1983r. do 30 listopada 1986r. w (...) G. Zakład(...) T. - (...) pracował bowiem przy produkcji pasz, śrutowaniu zboża

- w (...) G. od 1 grudnia 1986r. do 31 grudnia 1998r. , gdzie pracował jako kierowca ciągnika i drwał.

W odpowiedzi na odwołanie strona pozwana wniosła o jego oddalenie. W uzasadnieniu organ rentowy podtrzymał w całości argumenty przedstawione w zaskarżonej decyzji.

Wobec złożenia przez wnioskodawcę skorygowanych dokumentów dotyczących charakteru jego pracy w (...) G., organ rentowy decyzją z 3 grudnia 2015r. ponownie odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, przy czym zaliczył mu do okresów pracy w szczególnych warunkach okres zatrudnienia z (...) G. od 1 grudnia 1986r. do 31 grudnia 1998r. tj. 11 lat, 2 miesiące i 23 dni.

Sąd ustalił:

H. P. urodził się (...)

Na dzień 1 stycznia 1999r. wykazał 25 lat i 12 dni okresów składkowych oraz 1 rok, 2 miesiące i 20 dni okresów nieskładkowych.

W dniu 5 października 2015r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych wniosek o emeryturę. Jest członkiem OFE, ale złożył wniosek o przekazanie zgromadzonych w Funduszu środków na dochody budżetu Skarbu Państwa.

(bezsporne)

Wnioskodawca był zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L. od 1 maja 1979r. do 30 czerwca 1983r. W tym do 31 grudnia 1979r. na stanowisku montera mechanika maszyn melioracyjnych-pomocnika maszynisty. Zaś od 2 stycznia 1980r. do 30 czerwca 1983r. **(3 lata, 5 miesięcy i 29 dni)** na stanowisku maszynisty. Był operatorem spycharek gąsienicowych. Wykonywał tym sprzętem roboty ziemne przy budowie zbiornika wodnego dla L., przy oczyszczaniu

zbiorników wodnych, stawów, wyrównywaniu terenu, karczowaniu drzew, zasypywaniu rowów. Prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie wykonywał w tym okresie żadnych innych prac.

Dowody:

- kserokopia akt osobowych w aktach emerytalnych
- zeznania świadka P. C. (k.19v, e-protokół od 00:05:08 do 00:08:24)
- wyjaśnienia wnioskodawcy (k.19v-20, e-protokół od 00:17:46 do 00:22:52)

Ponadto od 1 lipca 1983r. do 30 listopada 1986r. (**3 lat i 5 miesięcy**) był zatrudniony w(...) G. Zakład(...) T. - (...) na stanowisku pracownika mieszalni pasz. Wykonywał wówczas prace przy produkcji pasz, komponentów paszowych, przeróbce zbóż na pasze, produkcji śruty, mieszaniu tych składników. Zasypywał zboże do urządzeń rozdrabniających i mieszających tak przetworzone zboże z koncentratami i innymi składnikami pasz, pracował przy dozowaniu tych składników do pasz, zajmował się załadunkiem i wyładunkiem zbóż, przetworów zbożowych i komponentów paszowych i pasz.

Prace te wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. Nie wykonywał w tym okresie żadnych innych prac.

Dowody:

- akta kap. pocz.: świadectwo pracy k. 52
- akta emerytalne :świadectwo pracy w szczególnych warunkach k.8,
- zeznania świadków: Z. S. (k. 19v, e-protokół od 00:08:24 do 00:12:19)
- H. W. (k.19v, e-protokół od 00:12:19 – 00:17:46)
- wyjaśnienia wnioskodawcy (k.19v, e-protokół od 00:17:46 do 00:22:52).

Sąd zważył:

Odwołanie jest uzasadnione.

Zgodnie z treścią art.184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 tej ustawy, jeżeli w dniu wejścia ustawy czyli w dniu 1 stycznia 1999r. osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27

Przy czym art. 184 ust. 2 ww ustawy stanowi, że emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego (lub złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w OFE, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu Państwa).

Wiek emerytalny, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki nabycia prawa do emerytury ustala się natomiast - na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do

emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn, 2) ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

W sprawie bezspornym był fakt, iż w dacie wydania decyzji przez ZUS wnioskodawca miał ukończone 60 lat i wymagany okres zatrudnienia 25 lat oraz że złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu Skarbu Państwa).

W toku postępowania (vide dec. z 3 grudnia 2015r.) organ rentowy uznał wnioskodawcy jako okres pracy szczególnych warunkach okres zatrudnienia z (...) G. od 1 grudnia 1986r. do 31 grudnia 1998r. tj. **11 lat, 2 miesiące i 23 dni**.

Sporną kwestią wymagającą ustalenia sądu było natomiast to, czy wnioskodawca posiada nadto 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zdaniem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczony nie spełnia tego warunku, ponieważ nie udokumentował 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy ostatecznie wskazywał, iż nie można uwzględnić ubezpieczonemu do okresów pracy w warunkach szczególnych zatrudnienia w (...) G. Zakład (...) T.- (...) od 1 lipca 1983r. do 30 listopada 1986r. oraz w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L. od 2 stycznia 1980r. do 30 czerwca 1983r. – ze względu na nieprawidłowości w dokumentach potwierdzających wykonywanie pracy w szczególnych warunkach i rozbieżności w nazewnictwie zajmowanych stanowisk pracy.

Natomiast według wnioskodawcy te okresy zatrudnienia winny zostać uznane za okresy pracy w szczególnych warunkach.

Z treści § 21 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń wynika, że jeżeli pracownik ubiega się o przyznanie emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury. W świetle natomiast § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W świetle ugruntowanych już poglądów wyrażanych w orzecznictwie Sądu Najwyższego, powyższe ograniczenia dowodowe obowiązują jedynie w postępowaniu przed Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie okresów pracy w szczególnych warunkach także w oparciu o inne dowody” (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 21 września 1984r., III UZP 48/84). W orzeczeniu z dnia 27 maja 1985r. (III UZP 5/85) Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał, że „w postępowaniu odwoławczym przed (...) okręgowymi sądami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno – rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Z kolei w uchwale z dnia 10 marca 1984r. Sąd Najwyższy orzekł, że „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (...) mogą być ustalone w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż zaświadczenie zakładu pracy” (III UZP 6/84).

Wnioskodawca przedstawił dokumenty, które nie potwierdzały niezbitcie charakteru wykonywanej przez niego pracy w obu spornych okresach pracy. Zawierały one pewne nieścisłości – to w powiązaniu z treścią złożonych przez świadków zeznań, zgodnych i jednoznacznych oraz w świetle wyjaśnień wnioskodawcy oraz akt osobowych (dot. zatrudnienia w (...) G.(...)) nie ma wątpliwości, iż stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, będąc zatrudnionym na stanowisku pracownika mieszalni pasz od 1 lipca 1983r. do 30 listopada 1986r. wykonywał prace w szczególnych warunkach ujęte

w Wykazie A, dziale X, poz. 10 (zał. do Rozporządzenia RM z 7 lutego 1983r) – tj. prace przy wytwarzaniu mąki, kasz, płatków i śruty. Zakres tych prac jest obszerny. Konkretyzuje je pomocniczo w odniesieniu do prac wykonywanych przez wnioskodawcę wykaz stanowisk pracy zawarty w załączniku do zarządzenia Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1986r. w dziale X w poz. 10, w szczególności pkt 5 (mieszankowy śruty i komponentów paszowych), pkt 6 (dozowacz surowców na mieszanki paszowe), pkt 7 (robotnik za i wyładunkowy zbóż, przetworów zbożowych i komponentów paszowych i pasz).

Sąd nie miał również wątpliwości wobec zgodnych: zeznań świadka P. C., wyjaśnień wnioskodawcy i kserokopii akta osobowych zawartych w aktach ubezpieczeniowych wnioskodawcy - iż w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w L. na stanowisku maszynisty spycharki –wnioskodawca wykonywał prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych – ujętych w wykazie A dział V pkt 3 załącznika nr 1 do rozporządzenia RM z dnia 7 lutego 1983r. Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zm. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Przy uwzględnieniu uznanego przez organ rentowy okresu 11 lat, 2 miesięcy i 23 dni oraz wyżej omówionych okresów od 1 lipca 1983r. do 30 listopada 1986r. (3 lata, 5 miesięcy) oraz od 2 stycznia 1980r. do 30 czerwca 1983r. (3 lata, 5 miesięcy i 29 dni) - wnioskodawca dysponuje łącznie okresem 18 lat, 1 miesiąca i 22 dni okresów pracy w szczególnych warunkach.

W związku z powyższym Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 kpc zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 30 października 2015r. (...) i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 7 listopada 2015r. (...)

W punkcie II wyroku, sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żadanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku przesłuchania świadków i samego wnioskodawcy oraz analizy dokumentacji zawartej w aktach osobowych i ubezpieczeniowych możliwe było dokonanie oceny charakteru prac wykonywanych przez skarżącego w spornych okresach zatrudnienia i zakwalifikowania tych prac według obowiązującego wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Reasumując, sąd uznał, iż - wydając decyzję w dniu 30 października 2015r. - organ rentowy nie popełnił błędu, skutkującego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu świadczenia. W tym stanie rzeczy, sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.